

2016 – ROK ZMIAN 2017 – ROK DALSZYCH NEGOCJACJI

Prace nad reformą trwają. 15 grudnia 2016 r. Sejm uchwalił ustawy wprowadzające zmiany w prawie oświatowym, prezydent RP już te ustawy podpisał.

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” od początku zgłaszała szereg uwag do projektów tych ustaw i nieustannie prowadziła negocjacje z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Najwięcej uwagi poświęcono zmianom bezpośrednio wpływającym na poprawę warunków nauki dla dzieci i młodzieży oraz pracy nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, w tym pakietowi osłonowemu dla nauczycieli gimnazjów zagrożonych utratą pracy.

W rezultacie rozmów część postulatów „Solidarność” uwzględniono, a inne MEN obiecuje rozpatrzyć na przykład w ramach prac Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, który – na wniosek NSZZ „Solidarność” – został powołany przez MEN. Zespół pracuje od listopada 2016 roku i do dzisiaj wypracował już wiele propozycji rozwiązań problemów oświatowych, które będą szczegółowo analizowane, w grupach roboczych, w trakcie dalszych prac Zespołu.

Jakie zmiany w systemie oświaty wprowadzono w 2016 roku?

Które zmiany proponowane przez NSZZ „Solidarność” zostały uwzględnione?

Co już udało się wynegocjować Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” z MEN, a co jest przedmiotem dalszych negocjacji?

ZMIANY DOTYCZĄCE NIE TYLKO NAUCZYCIELI

W wyniku realizacji porozumienia NSZZ „Solidarność” z prezydentem RP i rozmów z rządem w 2016 roku nastąpiło lub ma nastąpić w 2017 roku:

- podniesienie płacy minimalnej
- podniesienie stawki godzinowej
- obniżenie wieku emerytalnego.

REFORMA OŚWIATY

Obowiązek szkolny od 7 roku życia

W 2016 r. został przywrócony obowiązek szkolny od 7 roku życia. Rodzice odzyskali możliwość podejmowania decyzji w sprawie rozpoczęcia nauki przez ich dzieci. Teraz rodzice mogą decydować, czy ich dziecko ma podjąć naukę w szkole jako sześciolatek, czy jako siedmiolatek.

Struktura szkolnictwa

Od 1 września 2017 r. będzie stopniowo wprowadzany nowy ustrój szkolny. Docelowa struktura szkolnictwa będzie obejmowała:

- 8-letnią szkołę podstawową
- 4-letnie liceum ogólnokształcące
- 5-letnie technikum
- 3-letnią szkołę branżową I stopnia
- 2-letnią szkołę branżową II stopnia
- szkołę policealną
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy.

Podstawy programowe

Za zmianami struktury szkolnictwa podążają zmiany programowe; dotyczące zarówno podstaw programowych szkolnictwa ogólnego, jak i podstaw programowych kształcenia w zawodach.

Sprawdziany i egzaminy

Zrezygnowano ze sprawdzianu szóstoklasisty. Przygotowano rozwiązania prawne dające możliwość odwołania się od wyniku matury.

Wygaszanie gimnazjów

Jak informuje MEN, ustawa przewiduje stopniowe i ewolucyjne wygaszanie gimnazjów. Wygaszanie gimnazjum może być realizowane w różnych wariantach (poprzez: przekształcenie

w 8-letnią szkołę podstawową lub włączenie do 8-letniej szk. podst., przekształcenie w LO albo w technikum, przekształcenie w branżową szkołę I stopnia lub włączenie do branżowej szk. I stopnia) w zależności od sytuacji na danym terenie. Decyzja co do formy i czasu przekształcania gimnazjum albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji organów prowadzących gimnazja, tj. organu stanowiącego JST, osoby prawnej niebędącej JST lub osoby fizycznej prowadzącej publiczne lub niepubliczne gimnazjum. W przypadku przekształcenia lub włączenia gimnazjum do jednej z ww. szkół, nauczyciele dotychczasowego gimnazjum staną się z mocy prawa odpowiednio nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej, LO, technikum albo branżowej szkoły I stopnia. Rozwiązanie to dotyczy wszystkich nauczycieli, niezależnie od wymiaru zatrudnienia czy też podstawy nawiązania stosunku pracy.

Kompetencje kuratora oświaty

Wprowadzono obligatoryjne uzyskanie opinii kuratora oświaty arkuszy organizacyjnych szkół i placówek oświatowych w danej JST – po zaopiniowaniu ich przez reprezentatywne związki zawodowe.

Przywrócono możliwość weta kuratora oświaty w sprawie likwidacji szkół.

Nauczyciele

Pierwszeństwo w zatrudnieniu

Do 31 sierpnia 2020 r. nauczycielom gimnazjów, z którymi zostanie rozwiązany stosunek pracy w trybie art. 226 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), będzie przysługiwało pierwszeństwo w zatrudnieniu na wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, począwszy od dnia wypowiedzenia im stosunku pracy.

Przenoszenie nauczycieli mianowanych

Rozszerza się zakres stosowania art. 18 ustawy – Karta Nauczyciela, w którym uregulowane są kwestie przenoszenia do innej szkoły lub na inne stanowisko nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania – na nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (bez względu na wymiar zatrudnienia). W okresie przejściowym proponuje się modyfikację dotychczasowych zasad uzupełniania etatu oraz zmniejszania obowiązkowego wymiaru zajęć, tak aby umożliwić

nauczycielom zatrudnionym w wymiarze mniejszym niż 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć uzupełnianie etatu w innej szkole.

Uratowane dodatki

MEN pod zdecydowanym naciskiem NSZZ „Solidarność” wycofuje uchylene art. 30a i 30b z projektu zmiany ustawy – Karta Nauczyciela w ramach przepisów wprowadzających – Prawo oświatowe. W ten sposób Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” udało się wywalczyć pozostawienie jednorazowych dodatków uzupełniających, które służą ochronie nauczycielskich wynagrodzeń.

Waloryzacja wynagrodzeń

W ustawie budżetowej na 2017 r. został zaplanowany wzrost kwoty bazowej dla nauczycieli, który jest pierwszą od 2012 r. waloryzacją płac. W subwencji oświatowej ujęte zostały środki przeznaczone na wzrost kwoty bazowej o 1,3 proc. i zgłoszone do ustawy budżetowej na 2017 rok.

Zespół do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty

Niewątpliwym osiągnięciem NSZZ „Solidarność” jest utworzenie – na wniosek Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” – Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. W pracach Zespołu uczestniczą przedstawiciele oświatowych związków zawodowych, organizacji JST oraz ministerstw.

Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska zapewniła, że postulaty NSZZ „Solidarność” – dotyczące między innymi:

- prowadzenia przejrzystych zasad finansowania szkół i placówek oświatowych wszystkich typów,
- wprowadzenia standardu maksymalnej liczby uczniów w klasie z jednoczesnym określeniem podziałów na grupy,
- doprecyzowania zapisów art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela,
- ujednoczenia pensum godzin dla nauczycieli specjalistów (m.in. psychologów, pedagogów, logopedów, doradców zawodowych, metodyków, nauczycieli wspomagających) oraz umieszczenia ich w tabeli w art. 42 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela,
- finansowania zajęć pozalekcyjnych w szkołach i placówkach oświatowych

– są i będą przedmiotem prac Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, który został powołany przez MEN.

NEGOCJACJE TRWAJĄ

Ryszard Proksa, przewodniczący KSOiW NSZZ „Solidarność”:

Negocjacje z MEN przynoszą efekty; chociaż nie do końca nas zadowolające. Od początku rządu PiS uważaliśmy, że jedyną drogą do przeforsowania wprowadzenia korzystnych zmian dla pracowników oświaty czy też powstrzymania przed wprowadzeniem tych niekorzystnych są negocjacje. Dodam, że jesteśmy związkiem zawodowym, który je prowadzi, który wybrał taką formę dialogu z rządem. W grudniu 2016 roku osiągnęliśmy porozumienie dotyczące powstrzymania MEN przed zmianami zapisów 30a i 30b dotyczących wypłaty dodatku uzupełniającego przez samorządy. (...)

Na nasz wniosek został powołany Zespół do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. Zespół już pracuje, a zatem – w interesie środowiska oświatowego – prowadzimy dalsze negocjacje z MEN. Nadal niezadowolone nasze budzi fakt niedoprecyzowania zapisów art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela, które powodują jego nadinterpretację przez niektórych dyrektorów szkół i niektóre samorządy, powodując chaos pracy wielu nauczycieli.

JEDNORAZOWE DODATKI UZUPEŁNIAJĄCE (JESZCZE) ZACHOWANE

(fragmenty)

W ostatnim czasie przyszło Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania podjąć zdecydowane działania w obronie wynagrodzeń nauczycieli. Niewiele brakowało, a przepisy decydujące o ochronie uposażeń pedagogów zostałyby uchylone. (...)

Nie jest tajemnicą, że jednostki samorządu terytorialnego są śmiertelnym wrogiem instytucji monitorowania średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego. Dyspozycje zawarte w art. 30a i 30b Karty Nauczyciela obligują samorządy do monitorowania wielkości środków przeznaczonych na wynagrodzenia nauczycieli w poszczególnych grupach awansu zawodowego i w przypadku stwierdzenia kwoty niedoboru zobowiązane są do wypłacenia jej w postaci jednorazowych dodatków uzupełniających. (...)

3 listopada br., po posiedzeniu Stałego Komitetu Rady Ministrów, pojawiła się niepokojąco niekorzystna zmiana w projekcie Ustawy – przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (...). Otóż w art. 4 zmiana 8. wprowadzono propozycję uchylecia przepisów art. 30a i 30b KN (...). Nie trzeba nikogo przekonywać, że uchycenie tych artykułów z Karty Nauczyciela byłoby wielkim ustępstwem wobec JST. Przecież wynagrodzenie za

godziny ponadwymiarowe stanowi ok. 3,5 mld zł. (...)

Widząc, co się święci, Prezydium KSOiW NSZZ „Solidarność” postanowiło przejść do ofensywy. Tymczasem z niepokojem obserwowaliśmy nieugiętą postawę Ministerstwa Edukacji Narodowej podczas obrad nadzwyczajnej Podkomisji do rozpatrzenia projektów ustaw: (...)

Wiedzieliśmy jako Prezydium KSOiW NSZZ „Solidarność”, że jedyną praktycznie szansą na zachowanie art. 30a i 30b KN jest przekonać MEN do wycofania się ze szkodliwej i krzywdzącej nauczycieli propozycji (...). Nim do tego doszło, odbyły się gorące i nerwowe pertraktacje między Prezydium KSOiW NSZZ „Solidarność” a MEN w tej palącej acz żywotnej kwestii. (...)

Dopiero późnym wieczorem w przeddzień obrad połączonych Komisji udało się dojść do porozumienia, (...) z ulgą przyjęliśmy w tym miejscu, że MEN w ramach autorefleksji wycofuje uchycenie art. 30a i 30b z projektu zmiany Ustawy Karta Nauczyciela w ramach przepisów wprowadzających Prawo oświatowe. Zatem udało się z wielkim wysiłkiem, wywalczyć coś, co do tej pory nieźle służyło ochronie nauczycielskich wynagrodzeń.

Jerzy Ewertowski

OCZEKIWANIA WOBEC REFORMY OŚWIATY

Piotr Pakosz, Region Śląsk Opolski:

Nauczyciele oczekują przede wszystkim zatrudnienia i stabilizacji w pracy. Ważne jest także dla środowiska oświatowego przywrócenie artykułu 88 o prawie do wcześniejszej emerytury. Uważam, że, jeśli chodzi o gimnazja, licea, to wszystko podąża w dobrym kierunku. Reforma jest konieczna. Obserwuję, że nauka w szkole podstawowej przebiega dobrze, a w gimnazjum i w liceum nie spełnia oczekiwań rodziców i nauczycieli. Ufam pani minister i czekam na realizację zapowiadanych zmian.

Hanna Grzelec, Region Śląsko-Dąbrowski:

Duża część nauczycieli boi się przede wszystkim o utratę pracy, obawia się także, że reforma w tak krótkim czasie nie będzie dobrze przeprowadzona i odbije się to zarówno na uczniach, jak i na pracownikach placówek oświatowych. Interesuje nas przede wszystkim stworzenie nowej podstawy programowej, przywrócenie uprawnień emerytalnych, ujednoczenie czasu pracy dla nauczycieli specjalistów oraz podwyżki płac.

Opracowanie Biuletynu: Barbara Ellwart

Nadzór merytoryczny:

Zbigniew Świerczek, zastępca przewodniczącego KSOiW NSZZ „S

Jerzy Ewertowski, członek Prezydium KSOiW NSZZ „S”

więcej informacji w „Przeglądzie Oświatowym”